

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Άννα Ιορδανίδου
Νεκταρία Κανελλοπούλου
Ελευθερία Κοσμά
Βασιλική Κουταβά
Παναγιώτης Οικονόμου
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου**

Γλώσσα Στ' Δημοτικού

**Λέξεις...
Φράσεις...
Κείμενα**

**Τετράδιο
Εργασιών
α' τεύχος
1ος τόμος**

Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα

Τετράδιο Εργασιών

α' τεύχος

1ος τόμος
Ενότητες 1η, 2η και 4η

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Άννα Ιορδανίδου,

Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπ. Πατρών

Νεκταρία Κανελλοπούλου, *Εκπ/κός*

Ελευθερία Κοσμά, *Εκπαιδευτικός*

Βασιλική Κουταβά, *Εκπαιδευτικός*

Παναγιώτης Οικονόμου, *Εκπ/κός*

Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου,

Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Βασιλική Τοκατλίδου, *Ομότ. Καθηγ.*

του Αριστοτελ. Παν/μίου Θεσ/νίκης

Όλγα Μούσιου-Μυλωνά,

Σχολική Σύμβουλος

Ιωάννης Μπάρτζης, *Εκπαιδευτικός*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Γιώργος Πισκοπάνης,

Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους,

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Γιώργος Πανουτσόπουλος,
Εικαστικός καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας,
Αποφ. 16158/6-11-06
και 75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Άννα Ιορδανίδου
Νεκταρία Κανελλοπούλου
Ελευθερία Κοσμά
Βασιλική Κουταβά
Παναγιώτης Οικονόμου
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου**

**Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα**

**Τετράδιο Εργασιών
α' τεύχος**

**1ος τόμος
Ενότητες 1η, 2η και 4η**

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Ο ναυαγός

Σκεφτείτε:

«Είμαι ο μόνος ναυαγός σε ένα έρημο νησί στον Ειρηνικό Ωκεανό» (όπως στη φωτογραφία).

1. Γράψτε τις πρώτες σας εντυπώσεις από το τοπίο γύρω σας.

Μπορείτε να γράψετε για:

- τη βλάστηση (τι είδη φυτών βλέπετε, πόσο μεγάλα είναι, πόσο πυκνά, τι χρώματα έχουν)
- τις ακτές (έχουν βράχια ή αμμουδιά, τι χρώματα έχει η θάλασσα, αν είναι ήσυχη ή ταραγμένη)
- τον καιρό
- τους ήχους που ακούγονται

Μην ξεχάσετε να γράψετε και για τα συναισθήματά σας. Πώς νιώθετε που βρίσκεστε για πρώτη φορά σε ένα τέτοιο μέρος; Ποια είναι η πρώτη σας αντίδραση;

.....

.....

.....

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Μετά το αρχικό ξάφνιασμα, αρχίζετε να σχεδιάζετε τις πρώτες σας ενέργειες για να τα καταφέρετε σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση. Από το ναυάγιο σώθηκαν διάφορα αντικείμενα που μπορεί να σας φανούν χρήσιμα. Γράψτε στον πίνακα που ακολουθεί ποια αντικείμενα διαλέγετε και περιγράψτε πώς θα τα χρησιμοποιήσετε. Σε τι χρόνο θα γράψετε;

αντικείμενα	ενέργειες
ένα μεγάλο πανί	θα φτιάξω σκέπασμα για την καλύβα μου

3. Όταν βραδιάζει και κάθεστε στην πρόχειρη σκηνή που στήσατε, σκέφτεστε ότι θα είναι πολύ καλό να κρατήσετε ημερολόγιο γι' αυτή την εμπειρία σας.

Αποφασίζετε να μιλήσετε για τα γεγονότα από την αρχή. Τα παρακάτω σημεία θα σας βοηθήσουν να φέρετε στη μνήμη σας όλη την ιστορία:

- **Πώς και γιατί αποφασίστηκε να κάνετε αυτό το ταξίδι;**
- **Ποιος ήταν ο προορισμός;**
- **Ποιες ήταν οι προετοιμασίες για το ταξίδι;**
- **Ταξιδεύατε με κάποιους άλλους μαζί;**
- **Τι έγινε στην αναχώρηση;**
- **Πώς ήταν το ταξίδι στην αρχή;**
- **Πώς έγινε το ναυάγιο;**
- **Πώς σωθήκατε;**

Φροντίστε να περιγράψετε τι σκεφτόσασταν και πώς άλλαζαν τα συναισθήματά σας στις διαφορετικές φάσεις αυτής της περιπέτειας.

Παρασκευή 23 Ιουλίου

Τώρα που κάθομαι σ' αυτή την άγνωστη ακτή, σκέφτομαι όσα έγιναν και με έφεραν εδώ. Όλα ξεκίνησαν πριν από δέκα μέρες, όταν ο πατέρας μου είπε ότι θα έφευγα

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

.....
.....
.....
.....
.....

4. Συμπληρώστε τα κενά στο κείμενο βάζοντας τα ρήματα στον τύπο και στο χρόνο που ταιριάζουν, για να διαβάσετε την περιπέτεια ενός άπειρου οδηγού.

Ο κύριος Φαίδων ήταν πάντα αφηρημένος. Την πρώτη φορά που (κάθομαι) στη θέση του οδηγού, (χρειάζομαι) μισή ώρα για να θυμηθεί πού (βρίσκομαι) τα κλειδιά. Τελικά τα (ανακαλύπτω) στην πόρτα του αυτοκινήτου.

**Ακούστε τι (γίνομαι)
σήμερα το πρωί. Πρώτα
(διασχίζω) τη διασταύρωση χωρίς
να σταματήσει στο κόκκινο φανάρι.
Χάος! Τα άλλα αυτοκίνητα
..... (κορνάρω) ασταμά-
τητα, οι οδηγοί
(χειρονομώ) και
(ουρλιάζω). Εκείνος μέσα στον πα-
νικό του (ανα-
πτύσσω) ταχύτητα και ξαφνικά
..... (βρίσκομαι) να οδη-
γεί πάνω στην πλατεία.
(κλείνω) τα μάτια του σφιχτά και
..... (αρπάζομαι) από το
τιμόνι, λες και (μπορώ)
να (σταματάω)
το αυτοκίνητο με αυτό τον τρόπο.**

Οι πεζοί (σκορπίζομαι) σε διάφορες κατευθύνσεις πανικόβλητοι. Από θαύμα δε (συμβαίνει) κάποιο ατύχημα.

Όταν πια το αυτοκίνητο (ακινητοποιούμαι) σε ένα παγκάκι, ο κύριος Φαίδων (ανοίγω) τα μάτια του και (απορώ): «Πότε φύτευσε εδώ αυτή η πλατεία;».

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

5. Το ίδιο απόγευμα ο κύριος Φαίδων αποφάσισε να γράψει σ' ένα φίλο του για να του αφηγηθεί την περιπέτειά του. Μπορείτε να συνεχίσετε;

Κάθε φορά η αφηρημάδα μου προκαλεί προβλήματα. Έτσι και σήμερα το πρωί. Στην αρχή ξεχνιέμαι και διασχίζω τη διασταύρωση χωρίς να

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Ταξίδι στο βυθό

6. Το κείμενο μιλάει για ένα ταξίδι στο βυθό. Βάλτε τις παραγράφους στη σωστή σειρά συμπληρώνοντας στο κενό κουτάκι τον αριθμό τους.

Εγώ είχα ακούσει και διαβάσει πολλά για το βυθό της θάλασσας, αλλά αυτό που είδα μ' έκανε να τρίβω τα μάτια μου. Στην αρχή έβλεπα πολλά μικρά ψαράκια που κινούνταν κατά ομάδες. Σε πιο μεγάλο βάθος αρχίσαμε να βλέπουμε πιο ενδιαφέροντα πράγματα. Είδα πολύχρωμα ψάρια να περνάνε από μπροστά μου, ψάρια που διέφεραν σε μέγεθος και σχήμα.

Αρχίσαμε να ανεβαίνουμε προς τα πάνω. Και τότε είδα το πιο συναρπαστικό, το πιο μυστηριώδες απ' όλα. Ήταν ένα πελώριο τέρας. Το μόνο που πρόλαβα να δω ήταν το γλοιώδες κεφάλι του. Ήταν απαίσιο και είχε τρία κόκκινα μάτια. Το είδα να εξαφανίζεται σε μια σπηλιά. Πετάχτηκα πίσω. Καθώς ανεβαίναμε, το είπα στο θείο μου, αλλά δε με πίστεψε. Μου είπε ότι ύστερα απ' αυτό το ταξίδι ήταν φυσικό να βλέπω τέρατα. Είχαμε ταξιδέψει πολύ μακριά. Όμως θα βγαίναμε ποτέ έξω; Μήπως ήταν ένα όνειρο; Ποτέ δε θα μάθω...

Ήμασταν στην παραλία, όταν η γιαγιά μου με πληροφόρησε

ότι είχε έρθει στο νησί ένας μακρινός μου θείος. Το απόγευμα ήρθε στο σπίτι μας και μου είπε ότι είχε φέρει μαζί του το κότερό του και το σκάφανδρο του. Μου υποσχέθηκε να με πάει μια βόλτα στο βυθό της θάλασσας το επόμενο πρωί. Εγώ, φυσικά, άλλο που δεν ήθελα.

Το καλοκαίρι που μας πέρασε, ενώ ήμουν διακοπές στην Κρήτη, μου συνέβη κάτι συναρπαστικό. Κατέβηκα με ένα ειδικά διαμορφωμένο σκάφανδρο στο βυθό της θάλασσας.

Όμως αυτό που τράβηξε την προσοχή μου ήταν το εκθαμβωτικό τοπίο. Τα βράχια είχαν διάφορα σχήματα. Άλλα είχαν τρύπες, άλλα μεγάλες μυτερές

άκρες και άλλα είχαν πάνω πολλά φυτά που σου τραβούσαν την προσοχή. Όσο πιο πολύ κατεβαίναμε, τόσο το ταξίδι μας αποκτούσε «άγρια ομορφιά». Τώρα μπορούσαμε να δούμε λογιών λογιών ψάρια, όπως σαλάχια, ιππόκαμπους, ξιφίες...

Το επόμενο πρωί ξύπνησα πολύ νωρίς. Είχαμε κανονίσει να έρθει να με πάρει ο θείος μου στις 7 το πρωί. Όλο το βράδυ δεν είχα κοιμηθεί καθόλου από τον ενθουσιασμό. Σε λίγο φτάσαμε στη θάλασσα. Το κότερο μας περίμενε εκεί. Ξεκινήσαμε το μεγάλο ταξίδι μας. Μόλις φτάσαμε στα ανοιχτά, ο θείος μου αποφάσισε πως ήρθε η ώρα να βουτήξου-

**με. Κατεβάσαμε το σκάφανδρο
στη θάλασσα.**

**Στάθης Δάρας, 13 χρονών,
περιοδικό «Ερευνητές»,
Η Καθημερινή, τεύχος 201, 30/11/02
(διασκευή)**

**7. Ένα ταξίδι στο βυθό «κρύβει»
πάντοτε πολλές εκπλήξεις. Μπορεί-
τε να συνεχίσετε την αφήγηση του
μικρού Στάθη σαν να είσαστε εσείς
που εξερευνάτε το βυθό; Αφήστε τη
φαντασία σας ελεύθερη να «συνα-
ντήσει» έναν τεράστιο λευκό καρχα-
ρία, ένα γιγάντιο καλαμάρι, ένα ναυ-
άγιο πειρατικού πλοίου... Πείτε
τα γεγονότα με τη σειρά που
έγιναν, χρησιμοποιώντας όποιες
από τις παρακάτω φράσεις θέλετε:**

Ξαφνικά ένιωσα ένα δυνατό χτύπημα...

Ευτυχώς...

Μετά είδα κάτι που έμοιαζε με...

Δεν πίστευα στα μάτια μου...

Είχα ανακαλύψει...

Έπειτα από ώρα, βρέθηκα...

Και τότε είδα...

Συνεχίσαμε να προχωράμε προς τα κάτω...

Ύστερα, το μόνο που πρόλαβα να δω...

Τέλος, καθώς ανεβαίναμε...

8. Ένα χταπόδι παρακολουθεί το ταξίδι του μικρού Στάθη στο βυθό. Το ίδιο βράδυ λέει τις εντυπώσεις

**του για τον «παράξενο επισκέπτη»
στους φίλους του.**

**Παιδιά, ακούστε τι έγινε σήμερα
το πρωί. Δε θα το πιστέψετε.**

**Μόλις ξύπνησα, τέντωσα τα πόδια
μου να ξεμουδιάσουν από το βραδι-
νό ύπνο. Ξαφνικά,**

**Παίξτε το ρόλο του χταποδιού και
συνεχίστε την ιστορία.**

**9. Θέλετε να διαβάσετε τις
καλοκαιρινές σκέψεις ενός παιδιού
της ηλικίας σας; Για να τα καταφέ-
ρετε, χρειάζεται να συμπληρώσετε
τα κενά επιλέγοντας το σωστό
τύπο.**

**Κάθε καλοκαίρι
(έχει συναντηθεί / συναντιέται) στο**

νησί όλη η παλιοπαρέα: ο Νίκος, ο Γιάννης, ο Πέτρος, η Ελευθερία, η Μαρία, η Βάσω και ο μικρότερος της συντροφιάς, η αφεντιά μου.

Το σχολείο (έχει τελειώσει / είχε τελειώσει) πια.

Τα βιβλία, τα τετράδια, οι σάκες, οι κασετίνες και οτιδήποτε

(είχε θυμίσει / θυμίζει) την καθημερινή σχολική ζωή

(βρισκόταν / βρίσκεται) πολύ μακριά για να μας απασχολεί.

(Έφτασε / Θα έφτανε) η ώρα για ξεκούραση και τρέλες, κολύμπι στη

θάλασσα και παιχνίδια στον ήλιο

του καλοκαιριού. Καμία ενοχλητική

εντολή της μητέρας – «Πρώτα θα

μελετήσεις τα μαθήματά σου και

μετά (θα παίξεις /

θα παίζεις)» – δε διακόπτει τις
στιγμές της ανεμελιάς. Το καλοκαίρι
..... (θα ήταν / θα είναι)
πάντα... η εκδίκηση των παιδιών.
Ήδη πριν (ξεκινάμε /
ξεκινήσουμε), η αγωνία μου
..... (είχε φτάσει / έχει φτάσει)
στο αποκορύφωμα και
..... (ανυπομονώ / ανυπομονούσα)
για τη στιγμή που
..... (θα ξανασυγκεντρώ-
νεται / θα ξανασυγκεντρωνόταν)
η γνωστή «συμμορία».

«..... (Έρχο-
νται / Θα έρθουν) όλοι; Μήπως
..... (έχουν αλλάξει /
θα αλλάζουν) κάποιοι και δε θα εί-
ναι όπως πέρσι;»
(αναρωτιόμουν / αναρωτήθηκα) όλη

την ώρα. Μα τώρα πια που μας
..... (έβλεπα / βλέπω) να
είμαστε όλοι μαζί, η ανησυχία μου
..... (θα εξαφανιστεί /
εξαφανίστηκε). Όλα είναι όπως
παλιά και το καλοκαίρι
..... (προβλεπόταν / προβλέπεται)
γεμάτο όμορφες στιγμές και εκπλή-
ξεις.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

10. Ένας συμμαθητής σας
χρειάζεται βοήθεια! Σας έδωσε να
διαβάσετε το άρθρο που έγραψε για
την εφημερίδα του σχολείου σας με
τίτλο «Εκδρομή στα χιόνια» και σας
ζητάει να τον βοηθήσετε λίγο, γιατί
βρήκε δυσκολίες!

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί και προσπαθήστε να συμπληρώσετε τα κενά που έχει αφήσει με τα ρήματα που βρίσκονται μέσα στην παρένθεση:

Εκδρομή στα χιόνια

Το πρωί του περασμένου Σαββάτου (γίνομαι) η εκδρομή στο χιονοδρομικό κέντρο των Καλαβρύτων, που πολλοί από εμάς (περιμένω) με μεγάλη αγωνία. Τα λεωφορεία (ξεκινάω) στην ώρα τους, γύρω στις 8.00, και (φαίνομαι) ότι θα (αρχίζω) μια υπέροχη μέρα. Το ταξίδι μας (είμαι) πολύ ευχάριστο και κανείς από εμάς δεν (καταλαβαίνω) για πότε (φτάνω).

Το τοπίο ήταν ολόλευκο και ο ήλιος (λάμπω). Αφού μας (δίνω) κάποιες γενικές οδηγίες, μας (αφήνω) να κάνουμε μια μικρή βόλτα. Όλα τα παιδιά (φεύγω) τρέχοντας προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο χρόνος που (έχω) για τον περίπατο ήταν μια ώρα.

Μόλις (επιστρέφω) και (συγκεντρώνομαι) στη μεγάλη πίστα, (έρχομαι) η ώρα για αγώνες με έλκηθρο. Όλοι (κάνω) σαν τρελοί από τη χαρά μας! Το τι χιόνι (τρώω) από τις πολλές τούμπες δε λέγεται! Πολλοί ήταν αυτοί που

**(χάνω) γάντια, κασκόλ, σκουφάκια
μέσα στη βιασύνη τους να
..... (κερδίζω) το διαγωνισμό.**

**Κανείς όμως τελικά δε
(θυμάμαι) ποιοι ήταν οι νικητές! Δεν
είχε καμιά σημασία. Στο τέλος όλοι
..... (ψάχνω) μέσα στο χιόνι**

για να βρούμε τα χαμένα αντικείμενα, ένα γάντι εδώ, άλλο σκουφί πιο πέρα!

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

11. Σχηματίστε το επίθετο από τη λέξη στην παρένθεση και γράψτε το στο σωστό τύπο.

Η (αεροπορία) εταιρεία προσφέρει φτηνά εισιτήρια για τις διακοπές του καλοκαιριού.

Το τρένο είναι το ασφαλέστερο (μεταφορά) μέσο.

Η (σιδηρόδρομος) γραμμή περνούσε μέσα από πανέμορφα δάση και δε χόρταινες να βλέπεις έξω από το παράθυρο.

Το (οδός) δίκτυο δεν είναι αρκετό για όλα τα αυτοκίνητα και

υπάρχει μεγάλη κίνηση.

**Συνήθως πήγαινα τα καλοκαίρια
στο χωριό με το
(επιβάτης) λεωφορείο.**

**12. Συμπληρώστε την ακρο-
στιχίδα και θα δείτε το όνομα ενός
μεγάλου ταξιδευτή της αρχαιότητας.**

- 1. Το τέλος του ταξιδιού.**
- 2. Τη ρίχνει το πλοίο στο λιμάνι.**
- 3. Τα ορεινά χωριά είναι χτισμένα
σε μεγάλο ...**
- 4. Τα περνάμε και είμαστε σε άλλη
χώρα.**
- 5. Ολυμπιακή ...: πετάμε με αυτήν.**
- 6. Δουλεύουν στα καράβια.**
- 7. Χώρα γνωστή για τις ταυρομα-
χίες.**
- 8. Απέναντι από τη Δύση.**
- 9. Ο άνθρωπος πάντα ήθελε να
ταξιδέψει εκεί.**

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

13. Βρείτε ποια λέξη δεν ταιριάζει με τις άλλες στην ομάδα της και πείτε γιατί.

**A. ποδηλάτης, πλοίαρχος,
πιλότος, ναύτης, αεροδρόμιο**

**B. εκδρομή, κρουαζιέρα,
δωμάτιο, ταξίδι, δρομολόγιο**

**Γ. πέλαγος, διαδρομή, ωκεανός,
θάλασσα, γιαλός**

14. Πόσες λέξεις σχετικές με το ταξίδι μπορείτε να βρείτε στο κρυπτόλεξο (οριζόντια και κάθετα);

Α	Σ	Ι	Δ	Η	Ρ	Ο	Δ	Ρ	Ο	Μ	Ο	Σ	Χ	Α
Λ	Λ	Ω	Γ	Τ	Π	Τ	Η	Σ	Η	Ρ	Ι	Π	Ε	Υ
Ε	Κ	Ο	Κ	Ε	Ρ	Τ	Υ	Θ	Ι	Τ	Θ	Ρ	Ρ	Τ
Ω	Ξ	Κ	Α	Υ	Τ	Ο	Κ	Ι	Ν	Η	Τ	Ο	Τ	Ο
Φ	Η	Ν	Π	Σ	Δ	Φ	Γ	Γ	Ι	Η	Ι	Σ	Υ	Κ
Ο	Γ	Ν	Ε	Φ	Τ	Γ	Υ	Η	Κ	Β	Κ	Γ	Θ	Ι
Ρ	Δ	Φ	Τ	Υ	Η	Ν	Θ	Ξ	Ο	Ν	Α	Ε	Ι	Ν
Ο	Δ	Α	Α	Σ	Γ	Θ	Ι	Ο	Ο	Β	Ε	Ι	Ο	Η
Σ	Δ	Ε	Ν	Σ	Δ	Φ	Γ	Η	Δ	Ω	Ο	Ω	Π	Τ
Α	Σ	Ρ	Ι	Ε	Ρ	Τ	Υ	Θ	Η	Φ	Ο	Σ	Α	Ο
Υ	Ι	Ο	Ο	Η	Ξ	Ε	Ν	Α	Γ	Η	Σ	Η	Σ	Δ
Η	Κ	Δ	Σ	Π	Ε	Ρ	Τ	Ι	Ο	Η	Υ	Α	Δ	Ρ
Ν	Ο	Ρ	Η	Λ	Χ	Δ	Φ	Γ	Σ	Ε	Ν	Ε	Φ	Ο
Θ	Μ	Ο	Υ	Ο	Ν	Π	Ο	Δ	Η	Λ	Α	Τ	Ο	Μ
Ξ	Σ	Μ	Θ	Ι	Χ	Ψ	Ζ	Φ	Τ	Φ	Π	Φ	Η	Ο
Ι	Π	Ι	Λ	Ο	Τ	Ο	Σ	Υ	Υ	Ω	Ο	Τ	Ξ	Σ
Ζ	Ρ	Ο	Ρ	Κ	Α	Ρ	Α	Β	Ι	Δ	Σ	Υ	Κ	Λ

Ενότητα 2

Κατοικία, κατοικία, κατοικία

Ένας ξενώνας στην Πίνδο

1. Το κείμενο που ακολουθεί περιγράφει έναν παραδοσιακό ξενώνα, αλλά οι παράγραφοι δε βρίσκονται στη σωστή σειρά. Μπορείτε να τις αριθμήσετε, ώστε να περιγράφεται πρώτα η γενική εντύπωση και μετά η περιγραφή να δείχνει την πορεία που ακολουθεί ο επισκέπτης καθώς επισκέπτεται το εσωτερικό του ξενώνα;

Μια εσωτερική πέτρινη σκάλα οδηγούσε στα δωμάτια του πάνω ορόφου. Στο τέλος της σχηματιζόταν ένα υπέροχο αίθριο, ένας χώρος ιδανικός για ηρεμία. Δεξιά

κι αριστερά βρίσκονταν τα δωμάτια του ξενώνα.

Στο ψηλότερο σημείο της πλαγιάς μάς περίμενε ένα θέαμα απίστευτο. Μπροστά μας υψωνόταν ένα ογκώδες πέτρινο οίκημα, φωταγωγημένο και στολισμένο γιορτινά. Βρισκόμασταν στην είσοδο του παραδοσιακού ξενώνα για τον οποίο τόσα είχαμε ακούσει.

Καθένα από τα δωμάτια αυτά ήταν λιτό, αλλά ευρύχωρο και όμορφα επιπλωμένο: το κρεβάτι στο κέντρο και ένα μικρό καθιστικό μπροστά στο παράθυρο. Το πιο εντυπωσιακό όμως ήταν οι κομψές προθήκες που φιλοξενούσαν παλιά αντικείμενα λαϊκής τέχνης.

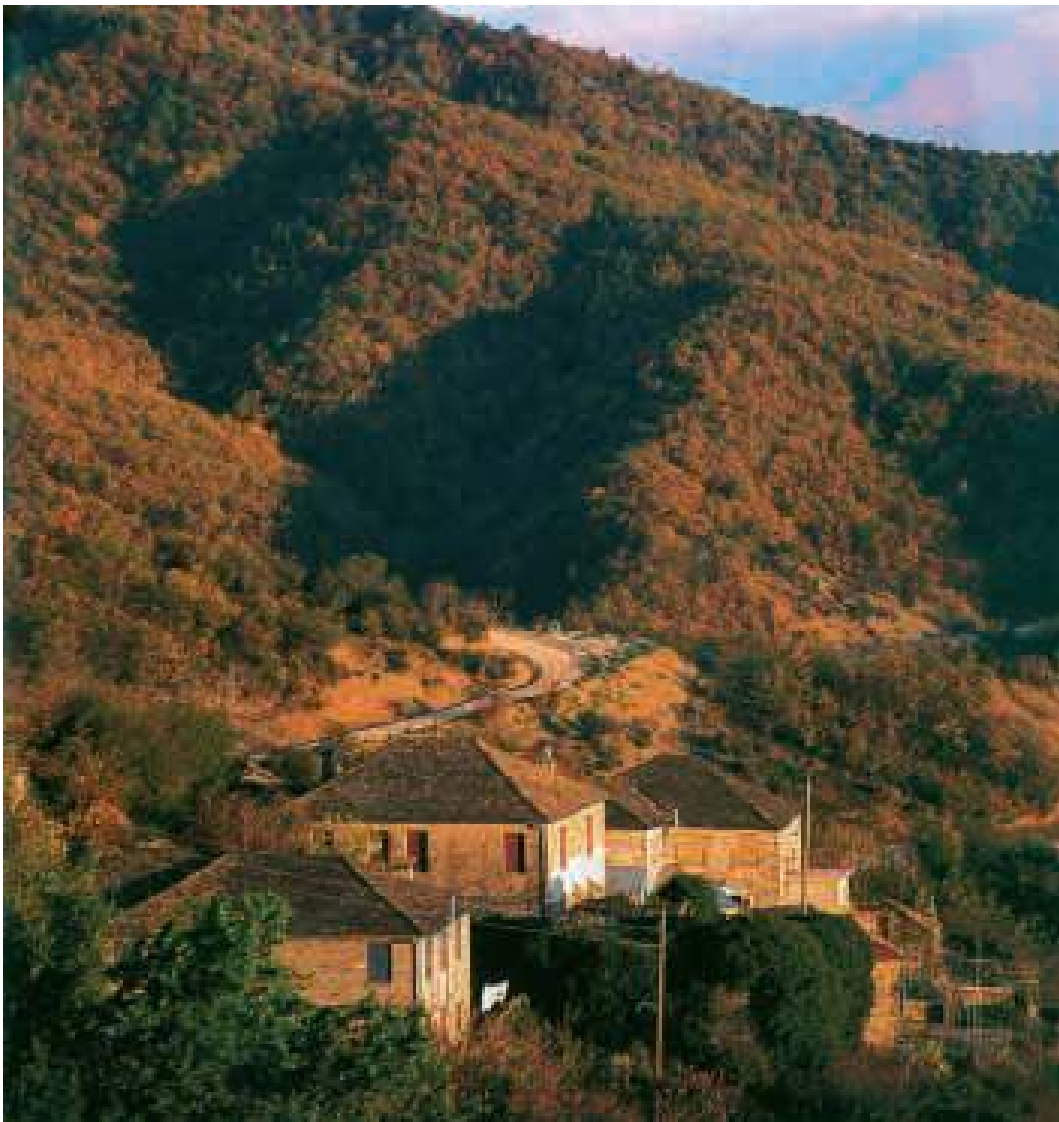
Ανοίγοντας τη βαριά ξύλινη εξώπορτα, βρεθήκαμε στην κεντρική αίθουσα με τη θαυμάσια επίπλωση

και το εξαιρετικό πλακόστρωτο δάπεδο. Εδώ ο επισκέπτης βρίσκει ένα ζεστό και φιλόξενο χώρο για φαγητό. Την ευχάριστη όψη του χώρου συμπλήρωναν το πετρόκτιστο τζάκι και τα μεγάλα παράθυρα, που επέτρεπαν στο φως να φτάνει και στην πιο μακρινή γωνιά.

Από το παράθυρο η θέα ήταν μαγευτική και μας έκοψε την ανάσα. Η περίμετρος του αγροκτήματος ήταν κατάφυτη και μακρύτερα, όσο έφτανε το μάτι μας, απλωνόταν

**ο ορεινός ηπειρωτικός ορίζοντας:
χαμηλές λοφοπλαγιές καλυμμένες
με πυκνά δάση από έλατα και
καστανιές, και στο βάθος τα άγρια
βουνά της Πίνδου.**

**περιοδικό *Ελληνικό Πανόραμα*,
τεύχος 37, Ιαν. – Φεβρ. 2004
(διασκευή)**

2. Καθώς ο επισκέπτης του ξενώνα ανεβαίνει από την πέτρινη σκάλα στον πάνω όροφο και ανοίγει την τελευταία πόρτα, έκπληκτος αντικρίζει...

Φανταστείτε και περιγράψτε τι προκαλεί την έκπληξή του, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα επίθετα μπορείτε, καθώς και λέξεις ή φράσεις που φανερώνουν τόπο. Χρησιμοποιήστε λέξεις του πίνακα αλλά και δικές σας.

επίθετα

κοντινός, μακρινός, φωτεινός, ξαφνικός, απότομος, απίστευτος, αναπάντεχος, θορυβώδης, άγνωστος, χαριτωμένος, μικρός, γρήγορος, ουρανοκατέβατος, ασημένιος, γλυκός, τέλειος, πολύς

Λέξεις ή φράσεις που φανερώνουν τόπο

κάπου, κοντά, αλλού, απέναντι,
πιο πέρα, μέσα, κάτω, οπουδήποτε,
πουθενά, στο πάτωμα,
στο ταβάνι, μπροστά, πίσω,
στη μέση, στην άκρη, ανάμεσα

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ένα παλιό αρχοντικό

Το παλιό αυτό αρχοντικό βρίσκεται στην είσοδο του χωριού μετά από μια γέφυρα. Σπρώχνοντας μια ρημαδιασμένη πόρτα, βρίσκομαι μέσα

σε μια μικρή αυλή, πλακόστρωτη κι ασβεστωμένη, μ' ανθισμένα γύρω της πεζούλια. Μοβ λουλούδια κρέμονται από ένα υποβάσταγμα κληματαριάς κι από κάτω όλη η αυλή είναι αρωματισμένη.

Από την αυλή το σπίτι παρουσιάζει μια παράξενη εικόνα: φαίνεται και πλούσιο και εγκαταλελειμμένο. Διώροφο, λίθινο, με μικρά καγκελόφραχτα παράθυρα στα δυο πρώτα του πατώματα. Από έξω, το δεύτερο πάτωμα έχει μια χάρη παραμυθένια. Διάτρητο σε όλο του το μήκος από τετράγωνα παράθυρα με ζωγραφικές διακοσμήσεις, θα έκανε μια λαμπρή εντύπωση στην εποχή του.

Στο εσωτερικό, τα δωμάτια δε χωρίζονται με τοιχώματα, αλλά με ξύλινα διαφράγματα. Τα ταβάνια

είναι σκαλισμένα και το τζάκι καταστόλιστο με έγχρωμα πλαστικά φρούτα και πολύχρωμα γυαλιά. Σε ένα ανοιχτό σκονισμένο ράφι ξεθωριάζουν ακόμα μερικά παλιά βιβλία.

Κώστας Ουράνης, *Ταξίδια στην Ελλάδα*, εκδ. Εστία, Αθήνα, 1998
(διασκευή)

3. Στα κείμενα βρίσκουμε τα ουσιαστικά είσοδος και περίμετρος. Ας θυμηθούμε πώς κλίνονται συμπληρώνοντας τους πίνακες:

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
η είσοδος	οι
της	των
την	τις

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
η	οι περίμετροι
της	των
την	τις

4. Στο παλιό αρχοντικό «έχουν κρυφτεί» λέξεις και φράσεις που μιλάνε για τον τόπο. Μπορείτε να τις ανακαλύψετε και να τις βάλετε στο κουτί όπου ταιριάζουν;

Επιρρήματα	Φράσεις με προθέσεις

5. Στο κείμενο υπάρχουν οι λέξεις εντύπωση και διακόσμηση. Μπορείτε να συμπληρώσετε τον πίνακα με τους τύπους που λείπουν;

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
η εντύπωση	οι
της	των
την	τις

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
η εντύπωση	οι
της	των
την	τις διακοσμήσεις

**6. Στο κρυπτόλεξο
«τρύπωσαν» μέρη ενός σπιτιού.
Πόσα μπορείτε να ξετρυπώσετε;**

Σ	Α	Ν	Ε	Λ	Κ	Υ	Σ	Τ	Η	Ρ	Α	Σ
Χ	Β	Ν	Η	Γ	Α	Σ	Δ	Μ	Υ	Η	Η	Φ
Τ	Η	Π	Ο	Π	Ι	Ι	Κ	Π	Κ	Λ	Ο	Ε
Σ	Σ	Δ	Κ	Α	Τ	Α	Π	Α	Κ	Τ	Η	Γ
Τ	Χ	Ψ	Ω	Τ	Ν	Ν	Τ	Λ	Μ	Κ	Κ	Γ
Ε	Δ	Ω	Μ	Α	Τ	Ι	Ο	Κ	Ο	Π	Λ	Ι
Ρ	Δ	Φ	Τ	Υ	Η	Ν	Θ	Ξ	Ο	Ν	Α	Ε
Η	Α	Σ	Δ	Ι	Ν	Γ	Χ	Ν	Α	Υ	Λ	Η
Γ	Η	Γ	Η	Γ	Μ	Κ	Ο	Ι	Η	Δ	Δ	Σ
Κ	Ρ	Η	Ν	Η	Ξ	Δ	Σ	Σ	Κ	Α	Λ	Α

**7. Χωρίστε τις ακόλουθες λέξεις
που έχουν σχέση με την κατοικία
σε όσες μιλάνε για το εσωτερικό
του σπιτιού και σε όσες μιλάνε για
το εξωτερικό. Συμπληρώστε τον**

**πίνακα και με άλλες δικές σας
λέξεις:**

**πατάρι, σοφίτα, κήπος, υπνοδω-
μάτιο, υπόγειο, ισόγειο, βεράντα,
σαλόνι, καθιστικό, τραπεζαρία,
μπαλκόνι, τaráτσα, ανελκυστήρας,
κεραμίδια, τέντες, αποθήκη, ηλια-
κός θερμοσίφωναs, αυλή, λουτρό,
ντουλάπες**

**Πού να είναι
άραγε,
μέσα...**

... ή έξω;

Μέσα	Έξω

 8. Διαβάστε τις παρακάτω αγγελίες και ξαναγράψτε το κείμενο αντικαθιστώντας τις συντομογραφίες με λέξεις:

**ΛΑΜΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ, ήσυχο,
κοντά σε άλσος, γ´ όρ., 90 τ.μ., 2 ύ-
πνου, πωλείται, καλή κατάσταση,
ευκαιρία 100.000 ευρώ.
Τηλ. 22310-99999.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

**ΛΑΜΙΑ ΩΡΑΙΟΤΑΤΟ διαμέρισμα,
πωλείται, 100 τ.μ., γωνιακό, α´ όρ.,
2 ύπνου, βοηθητικοί χώροι, μεγάλη
βεράντα, 96.850 ευρώ.
Τηλ. 22310-88888.**

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

**ΛΑΜΙΑ Πλ. Διάκου, πωλείται
γκαρσονιέρα, β´ όρ., 34 τ.μ.,
25.000 ευρώ. Τηλ. 22310-55555.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Διαλέξτε μια από τις προηγούμενες αγγελίες και μετατρέψτε τη σε ενοικιαστήριο:

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

10. Οι συντομογραφίες και τα αρκτικόλεξα συχνά μας μπερδεύουν, αν και έχουν δημιουργηθεί για να κάνουν τη ζωή μας πιο εύκολη! Για να δούμε τι σημαίνουν τα παρακάτω:

Ι.Χ. →

Η/Υ →

ΚΤΛ. →

π.χ. →
π.χ. →
π.μ. →
τηλ. →
δ/νση →

11. Χρησιμοποιήστε μόνο τις πληροφορίες που θεωρείτε αναγκαίες για να γράψετε τη μικρή αγγελία. Κάντε όσες αλλαγές είναι απαραίτητες.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ διαμέρισμα που έχω κληρονομήσει από τη γιαγιά μου, 84 τετραγωνικών μέτρων, με δύο κρεβατοκάμαρες και σαλόνι, όπου μπορεί κανείς να δει τηλεόραση ή να διαβάσει ένα βιβλίο, με λουτρό που έχει μπανιέρα και όμορφα τετράγωνα πολύχρωμα πλακάκια, με πάτωμα που έχει πρόσφατα

επισκευαστεί και τώρα φαίνεται σαν καινούριο, στον τρίτο όροφο μιας τετραώροφης πολυκατοικίας (αλλά στον τελευταίο όροφο υπάρχει μόνο ένα πολύ μικρό διαμερισματάκι με μια κρεβατοκάμαρα και λουτρό, όπου μένει ο κύριος Γεράσιμος). Η πολυκατοικία έχει γαλάζια πρόσοψη και κίτρινα παραθυρόφυλλα και ζουν και άλλες αρκετά φιλικές οικογένειες, μερικές με παιδιά άλλες χωρίς, και βρίσκεται στη χαρούμενη περιοχή της Άνω Περιστεράς, αρκετά κοντά στο δασάκι, όπου το καλοκαίρι γίνονται καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και μπορούν τα παιδιά να παίζουν στην παιδική χαρά και να συναντάνε τα άλλα παιδιά της γειτονιάς. Κοντά στην πολυκατοικία, περίπου εκατό μέτρα αριστερά όπως βγαίνει κανείς, μπορεί να βρει ένα φούρνο και ένα

μαγαζί με ψιλικά. Η τιμή για το διαμέρισμα είναι περίπου εκατό χιλιάδες ευρώ, αλλά μπορούμε να τη συζητήσουμε και ίσως συμφωνήσουμε σε μια άλλη τιμή που θα φαίνεται λογικότερη. Για πληροφορίες τηλεφωνήστε στο 00-888888888 και ζητήστε τον κύριο Παντελή. Αν δεν τον βρείτε, προσπαθήστε λίγο αργότερα ή ζητήστε τη γυναίκα του, την κυρία Τασία, που μπορεί κι εκείνη να σας δώσει πληροφορίες. Πάρτε τηλέφωνο νωρίς το απόγευμα, γιατί πιο πριν και πιο μετά μπορεί και να λείπουν.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

.....
.....
.....
.....
.....

12. Ο δημοσιογράφος του περιοδικού επισκέφτηκε τον προϊστορικό οικισμό στη λίμνη της Καστοριάς. Μετά όμως έδωσε το κείμενό του χωρίς να βάλει τα απαραίτητα σημεία στίξης και να χωρίσει παραγράφους. Ξαναγράψτε το κείμενο ώστε να είναι έτοιμο για δημοσίευση. Μην ξεχάσετε να βάλετε κεφαλαία όπου χρειάζεται!

Ένας νεολιθικός οικισμός

στην όχθη προς το μέρος των καλαμιώνων υπήρχε ο οικισμός μερικές καλύβες στέκονταν πάνω σε πασσάλους μέσα στο νερό και οι πόρτες τους ήταν ανοιχτές θύμιζαν

τις καλύβες της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου μόνο που αυτές εδώ ήταν χτισμένες η μια κοντά στην άλλη και επικοινωνούσαν μεταξύ τους καθώς και με τη στεριά με έναν ξύλινο διάδρομο γεμάτος περιέργεια μπήκα σε μια από αυτές πέρασα το κατώφλι και κοίταξα ερευνητικά γύρω μου το σπίτι είχε μόνο ένα δωμάτιο που ήταν μαζί χώρος διαβίωσης και αποθήκη υπήρχαν προβιές απλωμένες στο καλαμένιο πάτωμα μερικά πήλινα δοχεία και στάμνες ήταν ακουμπισμένα στον τοίχο ένα μεγάλο καλάθι πλεγμένο από λωρίδες λεύκας βρισκόταν παραδίπλα από τα δοκάρια που στήριζαν την αχυρένια σκεπή κρεμόταν ένα μικρό δίχτυ σε μια γωνία βρισκόταν η κουζίνα με τα διάφορα σκεύη και τη φωτιά που έκαιγε πάνω σε ένα στρώμα χώματος

βγήκα από την καλύβα γοητευμένος και άρχισα να εξερευνώ και τις διπλανές μερικές βρίσκονταν ακόμα στα πρώτα στάδια κατασκευής τους έτσι ώστε μπορούσα να δω τον ξύλινο σκελετό του τοίχου πάνω στον οποίο κολλούσε η λάσπη και οι οκτώ καλύβες ήταν όλες αντίγραφα του προϊστορικού οικισμού που έχει ανακαλυφθεί στη λίμνη της Καστοριάς στο χωριό Δισπηλιό λίγα μόλις χιλιόμετρα έξω από την πόλη τις έχουμε αφήσει επίτηδες έτσι σε διάφορα στάδια κατασκευής για να φαίνεται η τεχνολογία εκείνης της εποχής μου εξήγησε η αρχαιολόγος που με συνόδευε

**περιοδικό *Γαιόραμα*, τεύχος 54,
Μάρτ. – Απρ. 2003 (διασκευή)**

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Ενότητα 4

Διατροφή, διατροφή, διατροφή

1. Από την παρακάτω διαφήμιση έχει μείνει μόνο η εικόνα. Μπορείτε να τη συμπληρώσετε με μια έξυπνη συνθηματική φράση (σλόγκαν) και ένα κείμενο που να ενημερώνει για τα πλεονεκτήματα του προϊόντος;

Σας δίνονται μερικές βοηθητικές ιδέες:

- Ιδανικό για τη σωματική ανάπτυξη των παιδιών
- Πηγή ζωής
- Πλούσια γεύση που μας προσφέρει η φύση

- Υγιεινή μεσογειακή διατροφή
- Ξεχωριστό άρωμα
- Ελεγμένη ποιότητα
- Γνήσιο ελαιόλαδο
- Ταυτισμένο με την ελληνική παράδοση

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Βρείτε τα επίθετα στο παρακάτω κείμενο. Ποια λέξη προσδιορίζει το καθένα; Συμπληρώστε το διπλανό πίνακα, γράφοντας και το συγκριτικό βαθμό των επιθέτων:

Ειδικοί γιατροί και ψυχολόγοι θα μας μιλήσουν αναλυτικά για ένα θέμα σημαντικό, δηλαδή για την υγιεινή ζωή και τη σωστή διατροφή. Το θέμα αυτό πρέπει να ενδιαφέρει πολύ και τα αδύνατα και τα παχουλά παιδιά. Έτσι, θα ξέρουμε καλά τι χρειάζεται για να είμαστε υγιείς, να τρεφόμαστε σωστά και ο οργανισμός μας να διατηρείται γερός. Αλλιώς, τα προβλήματά μας μπορεί να είναι μεγάλα.

Επίθετα	Λέξη που προσδιορίζουν	Συγκριτικός βαθμός
	→	
	→	
	→	
	→	
	→	
	→	
	→	
	→	

Επίθετα	Λέξη που προσδιορίζουν	Συγκριτικός βαθμός
	→	
	→	

Μέσα στο κείμενο υπάρχουν και κάποια επιρρήματα. Γράψτε αυτά που έχουν συγκριτικό βαθμό.

Επιρρήματα	Συγκριτικός βαθμός

Επιρρήματα	Συγκριτικός βαθμός

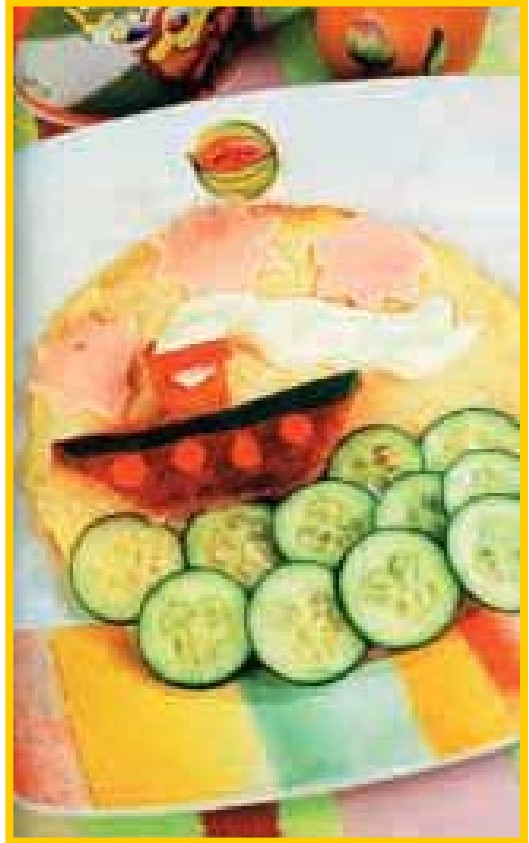
3. Ξαναγράψτε την εκτέλεση της συνταγής της σελίδας 68 μετατρέποντας τα ρήματα (όπου είναι δυνατόν) στον αόριστο της προστακτικής. Προσέξτε την ορθογραφία! Μπορεί να χρειαστεί να κάνετε και άλλες αλλαγές.

Για παράδειγμα: χτυπάτε τα αυγά... → χτυπήστε τα αυγά...

Ομελέτα καραβάκι

ΥΛΙΚΑ
(Για 2 άτομα)

- 4 αυγά • 2 κουτ. σούπ. γάλα
- αλάτι • πιπέρι
- 1 κουτ. σούπ. κοφτή βούτυρο
- 3 - 4 φέτες ζαμπόν
- 50 γρ. τυρί κρέμα • 2 φέτες ψωμί ολικής άλεσης • 12 - 14 λεπτός φέτες αγγούρι για διακόσμηση
- κομμάτια χρωματιστής πιπεριάς για διακόσμηση

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

1. Χτυπάτε τα αυγά με το γάλα και το αλατοπίπερο. Ζεσταίνετε το βούτυρο σε ένα τηγάνι, ρίχνετε μέσα

το μείγμα και ψήνετε την ομελέτα και από τις δυο πλευρές.

2. Σερβίρετε την ομελέτα σε μια στρογγυλή πιατέλα. Κόβετε το ψωμί με ένα μαχαιράκι σε σχήμα καραβιού και το τοποθετείτε στο κέντρο της ομελέτας. Κάτω από το καραβάκι βάζετε τις ροδέλες αγγουριού για να σχηματίσετε τη θάλασσα. Τις διακοσμείτε με κομματάκια πιπεριάς. Σχηματίζετε τον ήλιο ή τα συννεφάκια πάνω από το καραβάκι με τις φέτες του ζαμπόν. Φτιάχνετε με τυρί κρέμα τον καπνό του καραβιού.

Συνταγή ομελέτα καραβάκι

.....

.....

.....

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal dotted lines for writing.

.....
.....
**περιοδικό *Μενού* και άλλα,
τεύχος 48, Νοέμβ.-Δεκ. 2002**

4. Ένα παιδί αφηγείται στο ημερολόγιο του μια ιστορία, όμως δε χρησιμοποιεί καθόλου άρθρα. Μπορείτε να το βοηθήσετε συμπληρώνοντας οριστικά ή αόριστα άρθρα, όπου νομίζετε ότι χρειάζονται (σε μερικές περιπτώσεις δε χρειάζεται να συμπληρώσετε τίποτα).

..... φορά μήνα, παππούς μου έπαιρνε ώρα πρωινού ύφος αυστηρό, σηκωνόταν δίχως να βγάλει άχνα κι έφευγε

μόνος για αγορά. Καταλαβαί-
ναμε τότε πως ήταν μεγάλη
μέρα γιαγιά μου ύψωνε
βλέμμα στον ουρανό και μουρμού-
ριζε μέσα από δόντια της πως
«τώρα θα βρομάει τόπος για
..... αιώνες». ώρα αργότερα,
..... παππούς μου επέστρεψε από
..... λιμάνι με πελώριο κασόκι
που σκορπούσε μυρωδιά
θαλασσινών. Όταν, κατά μία
..... ώρα, γυρίζαμε, σαρδέλες
στη σχάρα πλημμύριζαν όλη
γειτονιά με θαλασσινή ευωδιά
και τσίκνα τους. πυκνός
γκρίζος καπνός έβγαινε μέσα από
..... κουκουναριές γύρω από
κήπο μας. Πάνω σε πελώριες

σχάρες, μικρά ασημένια ψάρια
ξεροψήνονταν. Όλοι γελούσαν,
κουβέντιαζαν, άνοιγαν μπου-
κάλια παγωμένο λευκό κρασί και
γλεντούσαν.

Μιριέλ Μπαρμπερί, *Στην άκρη
των χειλιών μου η απόλαυση*, εκδ.
Ψυχογιός, Αθήνα, 2002 (διασκευή)

**5. Πολλές φορές ο υπερθε-
τικός βαθμός δηλώνεται με σύνθετα
επίθετα που έχουν ως πρώτο συν-
θετικό τις λέξεις στο πρώτο συννε-
φάκι.**

**Συνδυάστε τες με τα επίθετα και
μετά χρησιμοποιήστε τις λέξεις που
φτιάξατε σε μια δική σας ιστορία.**

**θεός
όλος
κατά
πέντε
τρεις**

**νόστιμος
νηστικός
φρέσκος
κόκκινος
άθλιος**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Να συνδέσετε τα παρακάτω ζεύγη προτάσεων με τους κατάλληλους συνδέσμους, έτσι ώστε μία από τις δύο προτάσεις να γίνει υποθετική ή αποτελεσματική. Κάντε όσες αλλαγές χρειάζονται:

- Έφαγε τόσο πολύ.
Δεν μπορούσε να κοιμηθεί το βράδυ.

→

.....

- Η φωτιά είναι πολύ δυνατή.

Το φαγητό θα καεί.

.....

.....

- **Δεν έχω τα κατάλληλα υλικά.
Δεν μπορώ να σου φτιάξω
το αγαπημένο σου γλυκό.**

.....

.....

.....

- **Θα χαλάσεις τα δόντια σου.
Τρέφεται συνεχώς με γλυκά.**

.....

.....

- **Τα μικρά παιδιά πρέπει
να διατρέφονται υγιεινά.
Το σώμα τους αναπτύσσεται
κανονικά.**

.....

- Βάζει τόσο αλάτι στα φαγητά.
Δεν μπορώ να φάω ούτε μπουκιά.

- Την Κυριακή μπορεί να έχει καλό καιρό.
Θα φάμε έξω.

7. Συμπληρώστε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του αορίστου στην προστακτική ή στην οριστική (μπορείτε να συμβουλευτείτε και τη γραμματική).

- «..... (αναμένω) στο ακουστικό σας» ακούστηκε η φωνή της τηλεφωνήτριας από την άλλη άκρη της γραμμής, όταν πήρε τηλέφωνο για να παραγγείλει φαγητό.
- (επαναλαμβάνω) μου, σε παρακαλώ, τη συνταγή.
- Ο μάγειρας ήταν πολύ ευχαριστηστημένος. (διακρίνω) στα μάτια των πελατών την απόλαυση από τις υπέροχες γεύσεις.

- (επιλέγω) ό,τι θέλεις άφοβα. Αυτό το εστιατόριο έχει φαγητά εξαιρετικής ποιότητας.
- Δεν έχω μείνει ευχαριστημένος από το γεύμα στο εστιατόριό σας. Παρακαλώ, (μεταφέρω) στο διευθυντή σου τα παράπονά μου.
- (επιστρέφω) από το σχολείο και βρήκε το αγαπημένο του φαγητό να τον περιμένει στο τραπέζι.

8. Διαφωνείτε με τους συμμαθητές σας για το ποια φαγητά είναι καλύτερα: τα σπιτικά ή αυτά που αγοράζουμε έτοιμα. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα χαρακτηριστικά

γνωρίσματα του σπιτικού φαγητού και ποια είναι τα γνωρίσματα του φαγητού που αγοράζουμε έτοιμο; Σε μια παράγραφο αναπτύξτε την άποψη σας για το ποιο από τα δύο είδη φαγητού προτιμάτε. Κάθε φορά που τα συγκρίνετε, χρησιμοποιήστε συγκριτικά επιθέτων ή επιρρημάτων. Διαβάστε το κείμενό σας στην τάξη.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Η γραφομηχανή χάλασε και μερικά πλήκτρα της δε λειτουργούν. Ποιο είναι το αποτέλεσμα; Το βλέπετε και μόνοι σας.

Λείπουν μερικά σημάδια: διαλυτικά (¨), ενωτικό (–), απόστροφος (’) και υποδιαστολή (,). Μπορείτε να τα συμπληρώσετε;

Η ψαραγορά της Αγια Μαρίνας, κάτω στο λιμάνι, βούιζε από τις φωνές του κόσμου κάθε Σάββατο πρωί. «Πάρε, κόσμε, εδώ το καλό ψάρι, εμείς δεν κοροιδεύουμε» φώναζε ο ένας. «Μόνο του μαστρο Νικόλα το μεγάλο μπαρμπούνι

σπαρταράει ακόμα» έλεγε ο άλλος.
«Ότι και να πάρετε θα ναι ολόφρε-
σκο!» συμπλήρωνε ο τρίτος.

Γι αυτό μ αρέσει να πηγαίνω στην
ψαραγορά. Είναι όλοι χαρούμενοι
και φωνακλάδες, την ώρα που
αδειάζουν τα τελάρα από τα καΐκια
και τα ακουμπούν στο πλάι τους.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

10. Βρείτε την κυριολεκτική
σημασία των παρακάτω μεταφορι-
κών εκφράσεων (συμβουλευτείτε
και το λεξικό):

Βάζω νερό στο κρασί μου →

.....
.....

Τρώγεται με τα ρούχα του →

.....
.....

Να φας τη γλώσσα σου →

.....

.....

Φάγαμε μαζί ψωμί κι αλάτι →

.....

.....

Κατάπιε τη γλώσσα του →

.....

.....

Έμεινε πετσί και κόκαλο →

.....

.....

Στάζει η γλώσσα του φαρμάκι →

.....

.....

Χρησιμοποιήστε τώρα μια από τις προηγούμενες εκφράσεις σε μια σύντομη δική σας ιστορία.

11. Συμπληρώστε τα κενά για να σχηματιστούν σύνθετες λέξεις σχετικές με τη διατροφή (συμβουλευτείτε και το λεξικό).

- καλο.....: του αρέσει το καλό φαγητό**
-φάγος: δεν τρώει κρέας**
- α.....: αντιπαθητικός και δυσάρεστος άνθρωπος**
- πρό.....: το πρωινό φαγητό**
- συ.....: κοινό γεύμα που μοιράζεται στο στρατό**
- λιτο.....: δεν τρώει πολύ**
- λιμο.....: πεθαίνω από την πείνα**
-βραστος: αδιάφορος και βαρετός άνθρωπος**

–δουλος: υπερβολικά
λαίμαργος

12α. Το τραπέζι που ετοιμάζουμε είναι συχνά διαφορετικό όταν η μέρα είναι γιορτινή. Μερικές φορές το φαγητό ξεχωρίζει, ανάλογα με τη γιορτή. Θυμηθείτε τι συνηθίζουμε να τρώμε:

• τα Χριστούγεννα:

.....

.....

.....

.....

.....

• το βράδυ της Ανάστασης:

.....

.....

.....

.....

.....

• την Κυριακή του Πάσχα:

.....

.....

.....

• την 25η Μαρτίου:

.....

.....

.....

• την Καθαρή Δευτέρα:

.....

.....

.....

12β. Διαλέξτε μια από τις γιορτές αυτές και περιγράψτε στους συμμαθητές σας το γιορτινό τραπέζι. Φροντίστε στο κείμενό σας να συμπεριλάβετε τις παρακάτω πληροφορίες:

- πού και πότε έγινε
- ποια ήταν η αφορμή
- ποιοι ήταν καλεσμένοι
- ποιες ήταν οι προετοιμασίες (αν συμμετείχατε στην προετοιμασία του τραπεζιού)
- τι φάγατε (περιγράψτε τα φαγητά και το σερβίρισμα με λεπτομέρειες)
- τι συζητούσατε στη διάρκεια του φαγητού

Προσπαθήστε να δώσετε με ζωντανό τρόπο την ατμόσφαιρα του τραπεζιού.

13. Όπως βλέπετε, κάθε λαός έχει τη δική του «κουζίνα». Ας δούμε τώρα πώς τρέφονται οι άνθρωποι σε χώρες κοντινές ή μακρινές.

Χωριστείτε σε ομάδες και διαλέξτε μια χώρα. Συγκεντρώστε υλικό για να ετοιμάσετε μια σύντομη παρουσίαση στην τάξη με τίτλο «Πες μου από πού είσαι να σου πω τι τρως». Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν:

- Πού ακριβώς βρίσκεται η χώρα που διαλέξατε;**
- Ποιο είναι το κλίμα της και η μορφολογία του εδάφους;**

- Τι προϊόντα παράγει;
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της φαγητά; Πώς μαγειρεύονται;

Μοζαμβίκη

Τα περισσότερα γεύματα στη Μοζαμβίκη περιλαμβάνουν κυρίως το φούφου.

Η κατασκευή του φούφου απαιτεί μπόλικη και κοπιαστική δουλειά. Πρέπει

να βράσεις τους σπόρους και μετά να τους λιώσεις χτυπώντας δυνατά και να ανακατέψεις μέχρι να γίνουν μια μαλακή ζύμη.

Το φούφου μπορεί να γίνει από καλαμπόκι, γλυκοπατάτα ή μπανάνα

πλαντέιν (ένα είδος πολύ γευστικής μπανάνας). Σε άλλα μέρη της Αφρικής το λένε σάντζα ή ουγκάλι.

Βιετνάμ

Στη νοτιοανατολική Ασία υπάρχουν πολλά ποτάμια και λίμνες, γι' αυτό οι άνθρωποι εκεί τρώνε πολλά ψάρια.

Στην Ασία τα περισσότερα γεύματα περιλαμβάνουν ρύζι ή μακαρόνια από ρυζάλευρο. Οι Βιετναμέζοι βάζουν το φαγητό τους σε μπολ και τρώνε με τα ειδικά ξυλάκια.

Μια ζωή σαν τη δική μου – Πώς ζουν τα παιδιά σε όλο τον κόσμο, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2002

14. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο της αντίθετης λέξης.

- **Απίστευτο! Παρά την πολύωρη προσπάθεια στην κουζίνα, το τελικό αποτέλεσμα ήταν ένα (νόστιμος) φαγητό.**
- **Οι γιατροί τονίζουν ότι το να τρώει κανείς συνέχεια έτοιμο φαγητό είναι μια πολύ (υγιεινός) συνήθεια.**
- **Παρακαλώ, το μπιφτέκι μου δεν είναι (άψητος) ! Μήπως μπορείτε να το φροντίσετε;**
- **Στην ταβέρνα ο Γιάννης είχε πρόβλημα γιατί είναι (κρεατοφάγος) και δεν έβρισκε κάτι να διαλέξει.**

- Στα ψυγεία του σουπερμάρκετ βρίσκεις μόνο (φρέσκος) ψάρια.

Περιεχόμενα

Ενότητα 1

ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα.....7

Ενότητα 2

κατοικία37

Ενότητα 4

διατροφή62

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α΄).

***Απαγορεύεται η αναπαραγωγή
οποιοδήποτε τμήματος αυτού του
βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα
(copyright), ή η χρήση του σε
οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή
άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.***

